

Kell-e személyi jövedelemadó bevallást benyújtanom?

Évről évre megfogalmazódik számtalan adózóban az a kérdés, hogy egy adott tevékenysége kapcsán, illetve bizonyos jövedelme után kell-e adóbevallást benyújtania. A közeledő személyi jövedelemadó bevallási határidőre tekintettel a cikk célja ezúttal az, hogy az adózók legszélesebb körét érintő jövedelemtípusok kapcsán próbálja megvilágítani azt, hogy a magánszemélyeket mely esetekben nem terheli bevallási kötelezettség, továbbá milyen jövedelemfajtákat, juttatásokat nem kell a bevallásban szerepeltetniük.

1. Bevallási kötelezettség

A személyi jövedelemadó alapvető tézise, hogy a magánszemély minden jövedelme adóköteles,¹ ettől eltérő szabályt, kivételes célok érdekében az adóból kedvezményt csak törvény állapíthat meg.

Ebből az általános rendezőelvből kiindulva, a törvény meghatározza azokat a juttatásokat, melyeket már bevételként sem kell figyelembe venni, így adókötelezettség ezek után fel sem merül.

A bevallási kötelezettség egyrészt munkáltatói adó-megállapítás révén, másrészt önadózással teljesíthető. Azon magánszemélyek, akiknek nem a munkáltató készíti el az adóelszámolást, de a törvényben foglalt feltételeknek megfeleltek², 2014. február 17-éig kérhették az adóhatóság közreműködésével elkészített egyszerűsített bevallást a 1353NY elnevezésű nyilatkozat benyújtásával. Azok a magánszemélyek, akik erre nem voltak jogosultak, vagy a beérkezett nyilatkozatuk nem tekinthető érvényesnek, a 1353-as számú személyi jövedelemadó bevallással vagy a törvényi feltételek teljesülése esetén a 1353ADÓNYILATKOZAT elnevezésű nyomtatvány kitöltésével és benyújtásával teljesíthetik bevallási kötelezettségüket.

Amennyiben viszont a magánszemély az adóévben egyáltalán nem szerzett bevételt, vagy kizárólag olyan bevételt szerzett, amelyet nem kell bevallania, úgy adóbevallási kötelezettsége nem áll fenn.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) 11.§ (3) bekezdése szerint nem kell bevallani azt a bevételt:

1. amelyet a jövedelem számításánál nem kell figyelembe venni,
2. amely ingó vagyontárgy átruházásából származik, és az éves összege nem haladja meg a 600 ezer forintot, vagy az abból megállapított összes jövedelem nem haladja meg a 200 ezer forintot,
3. az ingatlan átruházásból, vagyoni értékű jog gyakorlásának átengedéséből, e jogról való lemondásból származó bevételt, ha abból jövedelem nem származik,
4. amely után a személyi jövedelemadó megfizetésére a kifizető kötelezett,
5. amely kamatjövedelemnek minősül, és abból a kifizető az adót levonta,
6. amely pénzübeli nyereségnek minősül [76. § (2) bekezdés],
7. amely nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján Magyarországon nem adóztatható,
8. amelyet külön törvény rendelkezése szerint nem kell bevallani.

1.1. Adóalapba nem tartozó bevételek

Az Szja tv. 7. § (1) bekezdése határozza meg azon bevételek körét, melyeket a jövedelemszámítás során nem kell figyelembe venni. E körből jelentős részt képviselnek az Szja törvény 1. számú mellékletében nevesített adómentes juttatások. Ezeknek a bevételeknek a teljes körű felsorolására és részletes ismertetésére a cikkben belül nincs lehetőség. Az itt meghatározott bevételeket az adóbevallásban sem kell szerepeltetni.

1.2. Ingó értékesítés

Ingó vagyontáruházasnak minősül az ingó dolog magánszemély általi értékesítése. Ingó vagyontárgynak kell tekinteni az ingatlanok nem minősülő dolgot, kivéve a fizetőeszközt, az értékpapírt és a föld tulajdonosváltása

1) Szja tv. 1.§ (3) bekezdés

2) Szja tv. 11/A. §

nélkül értékesített lábon álló (betakarítatlan) termést, terményt (pl. lábon álló fa).³

Nem keletkezik azonban adókötelezettség, ha a magánszemély ingó értékesítésből származó összes jövedelme nem haladja meg a 200 ezer forintot. Amennyiben e jogcímen megszerzett jövedelem meghaladja ezt az összeget, úgy csak a 200 ezer forint feletti rész után kell a 16 százalékos adót megfizetni. Ilyenkor a teljes jövedelmet be kell vallani, de annak 16 százalékkal megállapított adóját csökkenteni kell 32 ezer forinttal. Nem alkalmazható azonban a 200 ezer forintos mentességi szabály abban az esetben, ha az ingó vagyontárgy átruházására üzletszerűen végzett gazdasági tevékenység keretében kerül sor.

Gazdasági tevékenységnek minősül az ingó értékesítés, ha az üzletszerű, tartós, vagy rendszeres, valamint ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi.

Ebben esetben az Sza tv. 58. § (1)-(5) bekezdése alapján megállapított jövedelem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül. Mindebből következően az 58. § (7) bekezdésben szabályozott – 200 ezer forintos – mentességi szabály nem alkalmazható. Tekintettel arra, hogy önálló tevékenység esetén a fizetendő egészségügyi hozzájárulás nem számolható el költségként, a magánszemélynek e jogcímen megállapított jövedelmének 78 százaléka után kell a 16 százalékos szja-, valamint 27 százalékos eho-fizetési kötelezettségét teljesítenie.

Nem kell megállapítani az ingó vagyontárgy átruházásából származó bevételből jövedelmet – így bevallani sem kell azt –, ha az az adóév elejétől összesítve nem haladja meg a 600 ezer forintot.⁴ Ehhez a bevételi értékhatárhoz fűződő kedvező szabály üzletszerű ingó értékesítés esetén is érvényesíthető.

Amennyiben a bevétel az adóév elejétől összesítve meghaladja a 600 ezer forintos értékhatárt, úgy az összes bevételből kell jövedelmet számolni.

1.3. Ingatlanértékesítés

Nem kell bevallani az ingatlan átruházásából, vagyoni értékű jog gyakorlásának átengedéséből, e jogról való lemondásból származó bevételt, ha abból jövedelem nem származik.

Nem keletkezik egyrészt adóköteles jövedelem, ha az értékesítésből származó bevétel kevesebb, vagy azonos összegű

az elszámolható költséggel, másrészt, ha a megszerzéstől az eladásig a törvényben meghatározott idő már eltelt.

Ingatlan, vagyoni értékű jog átruházásából származó jövedelem megállapításakor a törvény a megszerzéstől eltelt időhöz kapcsolódó korrekciónál aszerint tesz különbséget, hogy lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló ingatlan átruházásáról van szó.

Abban az esetben, ha a magánszemély 2008-ban vagy azt megelőzően szerzett, lakásnak minősülő ingatlant, vagy ahhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogot értékesített 2013-ban, akkor adóköteles jövedelme nem keletkezik. A nem lakó ingatlanok esetén akkor nem kell adóköteles jövedelmet megállapítani, ha az ingatlant a magánszemély 1998-ban vagy azt megelőzően szerezte. A nem lakó ingatlanhoz fűződő vagyoni értékű jog 2013-as értékesítése esetén a jövedelem csak akkor adómentes, ha annak a szerzése 1982. január 1-je előtt történt. Az eltelt időhöz kapcsolódó 15 éves korrekció a vagyoni értékű jog adóköteles értékesítése esetén nem alkalmazható.

Adókötelezettség fennállása esetén az ilyen címen megszerzett jövedelmet a bevallás 161-162. soraiban kell feltüntetni.

1.4. Kifizetőt terhelő személyi jövedelemadó

A személyi jövedelemadó általános rendszerétől eltérően bizonyos esetekben nem a magánszemélyt, hanem a juttatás nyújtóját terheli az adókötelezettség. Ilyen kifizetőt terhelő adó többek között a béren kívüli juttatások után, valamint a béren kívüli juttatásnak nem minősülő egyes meghatározott juttatások esetében merülhet fel⁵. Az előbb felsorolt juttatásokban részesült ezzel összefüggésben semmiféle adókötelezettség nem terheli, még a bevallásában sem kell szerepeltetni ezeket a jövedelmeket.

1.5. Kamatjövedelmek

Azokat a kamatjövedelemnek minősülő bevételeket, melyek után a kifizető az adót levonta, a magánszemélynél nem kell bevételként figyelembe venni.

1.6. Pénzbeli nyeresemény⁶

Az Sza tv. 76. §-ában meghatározott adóköteles nyereseménynek kell tekinteni a szerencsejátékok szervezéséről

3) Sza tv. 3. § 30. pont

4) Sza tv. 58. § (9) bekezdése

5) Sza tv. 69. § (1) bekezdés

6) Sza tv. 76. § (2)

szóló törvényben meghatározott engedélyhez kötött sorsolások játékból, az ajándéksorsolásból, valamint a fogadásból származó nyeremény címén kapott bevételt. Ilyen nyeremény többek között a Szerencsejáték Zrt. által szervezett játékon nyert lottó, totó, luxor nyeremény. A külföldön nyert lottónyereményekre az előzőek nem vonatkoznak, azok után a nyerteseknek itthon kell az összevont adóalap részeként az adót megfizetni.

Miután pénzbeli nyeremény esetén az adót a magánszemélynek kiosztandó teljes nyereményösszegeből a kifizetőnek kell egy tételben levonnia és befizetnie, így a magánszemélynek ezzel összefüggésben további adókötelezettsége nem keletkezik.

Nem számít jövedelemnek a jogszerűen szervezett, a szerencsejátékok szervezéséről szóló törvény 16. §-a alapján engedélyhez nem kötött sorsolások játékból, a sorsjátékból, a játékkaszinóból, a bukmékeri rendszerű fogadásból, a lóversenyfogadásból, bingójátékból, a kártyateremben szervezett kártyajátékból származó nyeremény mellett, új elemként a **távserencsejátékból származó nyeremény**. Így az említett játékokban részt vevő magánszemélynek ezzel kapcsolatban nem keletkezik adókötelezettsége.

Ezzel összefüggésben említést érdemel, hogy a távszerencsejáték szolgáltatás nyújtásához az állami adóhatóság engedélye szükséges. Abban az esetben, ha szervező rendelkezik ilyen engedéllyel, akkor a játékból származó nyeremény nem számít jövedelemnek. Erre vonatkozó engedély hiányában viszont az online játékokban elért bevétel a magánszemély összevonás alá eső jövedelmeként válik adókötelessé.

Egyre többször merül fel kérdésként, hogy miként kell kezelni az online szervezett pókerjáték nyereményét. Tekintettel arra, hogy Magyarországon online pókerjáték szervezésére irányuló tevékenységre az állami adóhatóság engedélyt még nem bocsátott ki, így az érintett tevékenységből származó összeg nem tekinthető az Szja tv. 76. §-a szerinti, nyereményként megszerzett jövedelemnek. A nyeremény összege önálló tevékenységből származó jövedelemként válik adókötelessé a nyertes magánszemélynél. Az internetes póker jellemzője ugyanis, hogy a játék több óráig,

akár napokig is eltart, s gyakran előfordul, hogy egyesek életvitelszerűen űzik ezt a tevékenységet. A játékosok nem egymás tétjeit nyerik el, hanem a verseny szervezője által kitűzött pénzdíjat szerzik meg. Az ilyen címen megállapított jövedelem után – kifizető hiányában – a magánszemélynek kell mind a személyi jövedelemadó, mind az eho-fizetési kötelezettséget teljesíteni.

1.7. Nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján Magyarországon nem adóztatható jövedelmek

Lehet, hogy a magánszemély kizárólag olyan bevételt szerzett az adóévben, amely az összevont adóalapba tartozna, de nemzetközi egyezmény alapján azt az adó alól Magyarországon mentesíteni kell (az Szja tv. fentebb idézett 7. § (1) m) pontja). Ténylegesen tehát adókötelezettség (adófizetés) nem merül fel. Speciális szabály ezekre az esetekre, hogy ilyenkor nem kell még adóbevallást sem benyújtani (Szja tv. 11. § (3) bekezdés a) pontja).

1.8. Külön törvények alapján a bevallás alól mentesített jövedelmek

Itt kell említést tennünk azokról a személyi jövedelemadó rendszerén kívüli adózási formákról, melyek esetleg mégis eredményezhetnek bevallási kötelezettséget, sőt ritkán még adófizetési kötelezettséget is.

Háztartási munkára létesített jogviszony⁷

Adórendszeren kívüli keresettel járó foglalkoztatásnak minősül a természetes személyek között háztartási munkára létesített jogviszony.

Háztartási munkának kell tekinteni a kizárólag a természetes személy és háztartásában vele együtt élő személyek, továbbá közeli hozzátartozói mindennapi életéhez szükséges feltételek biztosítását szolgáló alábbi tevékenységeket:

- lakás takarítása, főzés, mosás, vasalás, gyermekek felügyelete, házi tanítása, otthoni gondozás és ápolás, háztartás, kertgondozás.

A törvény meghatározza, hogy mikor nem tekinthető háztartási munkának a fenti munkák elvégzése. Háztartási alkalmazottnak minősül az a háztartási munkát végző természetes személy, aki ezt a tevékenységét nem egyéni vállalkozóként vagy társas vállalkozóként végzi.

⁷) 2010. évi XC. tv.

A foglalkoztatót az adóhatósági nyilvántartásba vétel, regisztráció céljából bejelentéssel érintett háztartási alkalmazottként, havonta 1000 forint összegű regisztrációs díjfizetési kötelezettség terheli, melynek összege független attól, hogy az adott hónapon belül hány napon történt a foglalkoztatás. A foglalkoztató az általa foglalkoztatott háztartási alkalmazott után adó- és járulékfizetésre akkor kötelezett, ha a törvényben előírt díjfizetési és/vagy bejelentési kötelezettségét elmulasztja.

Az adórendszeren kívüli kereset azonban a háztartási alkalmazott tekintetében adó- és járulékfizetési kötelezettséget még abban az esetben sem keletkeztet, ha a foglalkoztató a háztartási alkalmazottat érintő bejelentési kötelezettsége teljesítését elmulasztotta.

Mindamellett, hogy ez foglalkoztatási forma vonzó lehet kvázi köztehermentessége miatt, ugyanakkor azt is érdemes figyelembe venni, hogy a háztartási alkalmazott ezen jogviszonya alapján nem minősül biztosítottnak, valamint a regisztrációs díj megfizetése társadalombiztosítási ellátásra való jogosultságot sem keletkeztet.

Az egyszerűsített foglalkoztatás keretein belül munkát végzők bevallása

Az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló 2010. évi LXXV. törvény alapján egyszerűsített módon mezőgazdasági, továbbá turisztikai időnymunkára, vagy alkalmi munkára létesíthető munkaviszony.

A munkáltatónak az alábbi mértékű közteher-fizetési kötelezettségnek kell eleget tennie

- mezőgazdasági, turisztikai időnymunka esetén 500 forint
- alkalmi munka esetén 1000 forint
- filmipari statisztika alkalmi munkára való alkalmazása-
kor 3000 forint

a munkaviszony minden naptári napjára munkavállalónként.

Az egyszerűsített foglalkoztatás céljára létesített munkaviszony alapján alapbérként, illetve teljesítménybérként – a meghatározott feltételeknek megfelelően – legalább a kötelező legkisebb munkabér 85%-a, garantált bérminimum esetén 87%-a jár.

A filmipari statisztika alkalmi munkából származó jövedelme nem haladhatja meg a 12 000 forintot.

Az egyszerűsített foglalkoztatásból származó bevételből a magánszemélynek kizárólag akkor kell jövedelmet meg-

állapítania és bevallást benyújtania, ha az egyszerűsített foglalkoztatásból származó bevétele meghaladja az e foglalkoztatás naptári napjainak száma és az adóév első napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napibérként meghatározott összegének (2013. évben 4510 Ft/nap) szorzatát (mentesített keretösszeg).

Egyszerűsített foglalkoztatásból származó jövedelemnek a kifizetett (nettó) munkabér száz százalékát kell tekinteni.

Amennyiben a magánszemélynek – a fentiek miatt – személyi jövedelemadó-bevallási kötelezettsége keletkezik, munkaviszonyból származó jövedelemként (a bevallás 1. sorában feltüntetve) kell figyelembe venni a kifizetett nettó munkabérnek a mentesített keretösszeget meghaladó részét. Nem kell azonban a filmipari statisztiként végzett alkalmi munka bevételeiből jövedelmet megállapítani és bevallani.

2. Egyes tevékenységekhez, valamint juttatásokhoz kapcsolódó bevallási sajátosságok

Az alábbi pontokban arra láthatunk példákat, hogy mely esetek eredményezik legtöbbször, hogy elmarad a bevallási kötelezettség teljesítése, egyúttal rávilágítunk arra, hogy ezt milyen adózói félreértések, problémák okozhatják.

2.1. Közfoglalkoztatottak adóbevallási kötelezettsége

A közfoglalkoztatás az aktív korú, munkaképes, de a munkaerőpiacról kiszorult munkavállalók számára biztosít foglalkoztatási lehetőséget. Közfoglalkoztatott az a 16. életévet betöltött álláskeresőnek minősülő személy, akit, közfeladatot ellátó szervezetek (pl. helyi önkormányzat, költségvetési intézmény, egyház, közhasznú szervezet) közfeladat keretében foglalkoztatnak. A közfoglalkoztatással létrejövő jogviszony több tekintetben eltérő sajátosságokkal rendelkezik a munkaviszonyhoz képest, azonban társadalombiztosítási illetve adózási vonatkozásait illetően a munkaviszonyra irányadó szabályokat kell rá alkalmazni. E jogviszonyból származó jövedelem nem önálló tevékenységből származó adóköteles bérjövedelemnek minősül. Az adóköteles jövedelemmel rendelkező magánszemélyt adóbevallási kötelezettség terheli. Ezt a kötelezettséget abban az esetben is teljesíteni kell, ha adófizetési kötelezettsége nem keletkezik az adózónak.

Nem kell ugyanakkor **bevallani** a közfoglalkoztató által nyújtott természetbeni ellátások (pl. térítésmentes étkezés,

elhelyezés, a lakóhelyről a munkavégzés helyére történő szállítás) értékét, mert ezek a juttatások adómentesek.

2.2. Diákok jövedelemszerzése, bevallása

Évek óta a diákok is egyre nagyobb számban vállalnak munkát a tanulmányi időben, valamint az iskolaszünetben egyaránt. Tekintettel arra, hogy az adókötelezettség életkortól függetlenül mindenkit terhel, így esetükben is szükség van a bevallás elkészítésére.

Mivel a diákok is többféle jogviszony keretében dolgozhatnak, bevallásukat mindig az őket foglalkoztató kifizető, munkáltató által kiállított igazolás alapján kell elkészíteniük. A megszerzett bevétel adókötelezettségének megállapítása függ a foglalkoztatás formájától (pl. munkaviszony, megbízási jogviszony, egyszerűsített foglalkoztatás). A foglalkoztatás megszűnésekor a kifizetőnek, munkáltatónak minden esetben igazolást kell kiállítania, illetve az összeített igazolást a következő év január 31-éig ismét el kell juttatnia az általa foglalkoztatott magánszemélyekhez.

A bevallást a foglalkoztató által adott igazolás alapján kell kitölteni, amelyben szerepel – a bevallás soraira való hivatkozással – mind a kifizetés jogcíme, mind pedig az adóalap és a levont adóelőleg összege.

Adómentes a nappali tagozaton a gyakorlati képzés idejére kifizetett juttatás, díjazás értékéből a havonta a hónap első napján érvényes havi minimálbért meg nem haladó rész. Az adómentesen adható juttatáson felüli jövedelmet azonban munkaviszonyból származó jövedelemként kell bevallani.

A szakképző iskolai tanulónak, illetve felsőfokú szakképzésben részt vevő hallgatónak tanulószerveződés, illetve hallgatói szerződés alapján, valamint szakképzésben tanulószerveződés nélkül részt vevő tanulónak a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára külön jogszabály szerint kötelezően kifizetett díjazás adómentes. Ugyancsak adómentes a tanulószerveződéses tanulót külön jogszabály alapján megillető kiegészítő pénzbeli díjazás.⁸

Ezzel összefüggésben merülhet fel kérdésként, hogy a tanulószerveződés alapján járó díjazás adómentesnek tekinthető-e abban az esetben, ha azt keresőképtelenség idejére fizetik ki. A betegszabadságot meghaladó időtartamra a tanuló táppénzre jogosult. A betegszabadság időszakára járó 70 százalékos mértékű tanulói pénzbeli juttatás adómentesen kifizethető, míg a táppénz összegéből – amely adóköteles társadalombiztosítási ellátásként az Szja tv. 3. § 21. pontja alapján bérnek minősül – a kifizetőnek kell az adóelőleget, valamint a járulékokat levonnia.

2.3. Ösztöndíj

Adómentes az oktatási intézményekben folytatott tanulmányokra, kutatásra, külföldi tanulmányútra ösztöndíj címén, vagy a szociálisan rászoruló részére szociális segély, valamint szociális ösztöndíj címén folyósított összeg.⁹

A felsőoktatási rendszerben biztosított juttatások közül adómentes továbbá a nappali tagozaton tanuló hallgató részére kifizetett ösztöndíj, a tankönyv- és jegyzettámogatás teljes összege, valamint a diáktörvény (kollégiumi) elhelyezését kiváltó lakhatási támogatás összege.

Az említetteken kívül a 2013. VII. 6-ától hatályos szabályozás alapján adómentesek még az alábbi – törvényben nevesített – ösztöndíjak: a hallgató részére folyósított Klebelsberg Ösztöndíj, Magyar Sportcsillagok Ösztöndíj, nemzeti felsőoktatási kiválóság ösztöndíj, továbbá a doktorjelölt, illetve az oktató, kutató részére folyósított nemzeti felsőoktatási kiválósági ösztöndíj.¹⁰

2.4. Gyermekgondozási segély adómentessége

A családok támogatásáról szóló törvényben meghatározott gyermekgondozási segély, anyasági támogatás és gyermeknevelési támogatás valamint a nevelőszülői díj¹¹ adómentes juttatások, így abban az esetben, ha az adóévben ezen kívül semmilyen más, adókötelezettség alá eső jövedelemmel nem rendelkezik a magánszemély, akkor bevallást sem kell benyújtania.

Nézzünk egy példát annak bemutatására, ha egy gyeseen lévő édesanya – némi kereset-kiegészítés céljából – a gyermekei kinőtt ruháit, használati cikkeit értékesíti az interneten keresztül. Kell-e adóbevallást benyújtania, s ha igen milyen összegeket kell abban feltüntetnie. Amennyiben a

8) Szja tv. 1. számú melléklet 4.11. pont

9) Szja tv. 1. számú melléklet 3.2.6. pont

10) Szja tv. 1. számú melléklet 4.12. pont

11) Szja tv. 1. számú mellékletének 1.7. pontjának 2013. dec. 31-ig hatályos rendelkezése szerint

használt cikkek értékesítéséből származó adóévi bevétele nem haladja meg a 600 ezer forintot, úgy abból – az 1.2. pontban említett szabályoknak megfelelően – jövedelmet sem kell megállapítani. Ha az adózónak az említett bevételeken kívül nincs más adókötelezettség alá eső jövedelme, ekkor adóbevallást nem kell benyújtania.

Abban az esetben viszont, ha a babaholmik eladásából származó bevétele meghaladja a 600 ezer forintot, a bevételből (163. sor „b” oszlop) a megszerzésre fordított összegek (163. sor „c” oszlop) levonásával meg kell állapítania a jövedelmet (163. sor „d” oszlop). Ha az így kiszámított jövedelem meghaladja a 200 ezer forintot, akkor kell az említett összeget bevallani. Ez esetben a jövedelem után megállapított 16 százalékos adó összegéből le kell vonni – a 200 ezer forint 16 százalékát jelentő – 32 ezer forintot, s ennek összegét kell feltüntetni a 163. sor „e” oszlopában.

2.5. Gyermekgondozási díjban részesülők bevallási kötelezettsége

Gyakran fordul elő, hogy a két hasonlóan tűnő ellátási forma között (gyes és gyed) az abban részesülők nem tesznek különbséget a tekintetben, hogy melyik ellátás adóköteles. A gyermekgondozási díjat gyakran összetévesztik a gyermekgondozási segéllyel, így emiatt elmarad a bevallás benyújtása.

Ha a munkaviszonyból származó, előző naptári évre vonatkozó bevételt, a munkáltató által kifizetett adóköteles társadalombiztosítási ellátást a következő év január 15-éig fizetik ki, azt az előző naptári év utolsó napján megszerzett jövedelemnek kell tekinteni.¹² Nem alkalmazható viszont ez a szabály pl. az egészségbiztosítási pénztár által januárban átutalt decemberi gyed összegére. Ez az összeg januárban megszerzett jövedelemként kezelendő, ugyanis ezt az ellátást nem tb kifizetőhellyel rendelkező munkáltató fizette ki.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 178. § 18. pontja szerint az adóköteles társadalombiztosítási ellátás kifizetőjének azt kell tekinteni, aki az ellátást a jogosultnak ténylegesen kifizette.

Mivel mind a gyermekgondozási díj, mind pl. a terhességi-gyermekápolási segély adóköteles társadalombiztosítási ellátásnak minősül¹³, úgy ezen jövedelmeket mint más bérjövedelmet a bevallás 4. sorában kell szerepeltetni. A bevallási kötelezettséget attól függetlenül teljesíteni kell,

hogy az adózónak további adófizetési kötelezettsége ezzel összefüggésben általában nem merül fel, mivel az ellátásból év közben adóelőleget vontak le.

2.6. Munkánélküli ellátásban részesülők bevallási kötelezettsége

Az Szja törvény bérnek minősíti többek között a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény alapján folyósított álláskeresői járadékot, álláskeresői segélyt – ha ennek megállapítására nem a magánszemélyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatár öt évet meg nem haladó időtartamon belüli betöltésére is figyelemmel került sor, továbbá a keresetkiegészítést és keresetpótló juttatást.

Az ilyen jogcímenek kapott juttatást a bevallás 4. sorában, „más bérjövedelemként” kell feltüntetni, mivel ezeket nem a munkaviszonyával összefüggésben szerezte a magánszemély. Ekként kell feltüntetni az előzőekben említett adóköteles társadalombiztosítási ellátást, ha azt nem a munkáltató fizette ki (pl. egészségbiztosítási pénztár által a munkaviszonyban állónak kifizetett táppénz, gyed összege). Ugyancsak más bérjövedelemként kell bevallani a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény alapján kapott adóköteles juttatást.

Fontos kiemelni azonban, hogy abban az esetben, ha álláskeresői segélyt az öregségi nyugdíjkorhatár öt éven belüli betöltésére is figyelemmel állapítják meg, az összeg nyugdíjnak¹⁴ minősül, így azt bevallani sem kell.

2.7. Nyugdíj

Azoknak az adózóknak akiknek az adóévben a nyugdíj volt az egyetlen jövedelemforrásuk, továbbra sem kell adóbevallást készíteniük, mivel a nyugdíj adómentes jövedelemnek¹⁵ minősül. A nyugdíj összegét akkor sem kell feltüntetni a bevallásban, ha az adózó más, adóbevallási kötelezettség alá eső jövedelmet szerez az adóévben.

2.8. Év közben megszűnő egyéni vállalkozók bevallása

Önálló tevékenységnek minősül többek között az egyéni vállalkozó, a mezőgazdasági őstermelő, a bérbeadó, a választott könyvvizsgáló tevékenysége, az európai parlamenti, az országgyűlési képviselő valamint a helyi önkormányzati képviselői tevékenység.

12) Szja tv. 26. § 2013. dec.31-ig hatályos rendelkezése szerint

13) Szja tv. 3. § 15. pont

14) Szja tv. 3. § 23. a) pont

15) Szja tv. 1. számú melléklet 1.2. pont

Az egyéni vállalkozói tevékenységüket év közben megszüntető vagy a tevékenységüket az adóév egy részében szüneteltető adózóknak nem szabad megfeledkezniük arról, hogy a megszűnés és a szünetelés adóévről is el kell készíteniük az 53-as bevallásukat. Ez a kötelezettség független attól, hogy az adóévben keletkezett-e vállalkozói bevételük, vagy sem.

2.9. Kilépő adatlap, munkáltatói igazolás nem pótolja a bevallást

Gyakran okoz gondot – legfőképp az évközben megszűnő munkaviszonyok esetében –, hogy elmarad a bevallás benyújtása. A volt munkáltató által a munkaviszony megszűnésekor kiállított igazolás (kilépő adatlap) a magánszemély bevételének teljes összegéről és jogcíméről, a figyelembe vett kedvezményekről, valamint a levont adóelőleg összegéről ad tájékoztatást. A kilépő adatlap, vagy a munkáltatói igazolás alapján azonban az adóévről a magánszemélynek mindenképpen bevallást kell készítenie, az említett igazolások ugyanis nem helyettesítik a bevallást.

2.10. Korábban érvényesített biztosítási adókedvezmény

Az adóbevallás benyújtásával kapcsolatban kérdésként még mindig felmerül az, ha valaki 2013-ban olyan élet-, illetve nyugdíjbiztosítási szerződéssel kapcsolatban gyakorolta rendelkezési jogosultságát, amellyel összefüggésben korábban kedvezményt érvényesített, akkor az adókedvezményt vissza kell-e még fizetnie.

Mivel 2009-ben lehetett utoljára adókedvezményt ilyen címen igénybe venni, melytől számítva – a visszafizetési kötelezettségre vonatkozó mentesség szerinti – három év már eltelt, a 2013-ban gyakorolt rendelkezési jog a korábban érvényesített biztosítási adókedvezmény visszafizetését nem eredményezi.

2.11. Bérbeadás

Az ingatlan-bérbeadási tevékenységből származó jövedelmet 1353-as bevallás 7. sorában kell bevallani önálló tevékenységből származó jövedelemként. Annak, akinek a bérbeadásból származó jövedelmei nem kifizetőtől származtak, az őt terhelő adóelőleg-

fizetési kötelezettségét negyedéves bontásban a bevallási lap 60-63. soraiban kell bevallania.

A kifizetők által levont, illetve a magánszemély által megfizetett adóelőleget a 1353-C bevallási lap 55., illetve 64. sorának összegében kell figyelembe venni.

A bérbeadásból származó jövedelemmel kapcsolatban esetlegesen felmerülő eho-fizetési kötelezettség bevallására a 1353-09 bevallási lap szolgál.

A bevétel csökkentés lehetősége lakás bérbeadása esetén

2012. január 1-jétől lakás bérbeadása esetén a bérbeadó magánszemély Szja. tv. 17. § (5) bekezdése alapján a bérbeadásból származó bevételéből levonhatja az általa más településen bérevett lakás ugyanazon évben igazoltan megfizetett bérleti díját. Ennek feltétele, hogy a bérbeadás, illetve a bérbevétel időtartama a 90 napot meghaladja és a bérevett lakással összefüggésben a magánszemély más tevékenységből származó bevételével (például önálló tevékenység vagy egyéni vállalkozói tevékenység bevételével) szemben ne számoljon el költséget, vagy az igazoltan megfizetett bérleti díjat számára még részben se térítsék meg.

Az említett szabály alapján nem kizárt az sem, hogy külföldön bérelt ingatlan bérleti díja is levonható a bevételből, ha az egyéb feltételek fennállnak.

Mivel a bérleti szerződés a bérleti díjként meghatározott összeget tartalmazza, így a jogviszony fennállását bizonyítja ugyan, de a díj megfizetésének igazolására nem alkalmas. A díj megfizetését a bérbeadó magánszemély által kiállított számlával, vagy számviteli bizonylattal (ha a bérbeadó nem kért adószámot) kell igazolni.

Fontos kiemelni azonban azt, hogy a bevételt akkor is be kell vallani, ha a bérevett lakás bérleti díjaként elszámolható összeg ugyanannyi, vagy meghaladja azt.

2.12. Támogatói adomány jóváírása esetén nem kérhető a munkáltatói elszámolás

Mindenképpen adóbevallást kell benyújtania annak a magánszemélynek – azaz egyéb feltételek megléte esetén sem választhatja a munkáltatói adómegállapítást –, akinek az önkéntes pénztári számláján támogatói adományt írtak jóvá, ugyanis az ilyen jogcímen megszerzett jövedelem egyéb jövedelemként válik adókötelessé, melyet 27 százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás is terhel. Ez esetben – miután az önkéntes pénztár nem minősül kifizető-

tőnek – a magánszemélyt terheli az eho-fizetési kötelezettség, s mivel ezt elszámolni nem tudja, így az e címen megszerzett bevétel 78 százalékat tekintheti jövedelemnek. A támogatói adomány összegét így a 1353-as bevallás 14. sorában kell feltüntetni.

3. Eljárást érintő szabályok

3.1. Elhunyt magánszemély adójának megállapítása¹⁶

A személyi jövedelemadó rendszerében az adókötelezettség személyhez kötött kötelezettség, ezért az elhunyt adózó helyett más magánszemély nem készítheti el, nem nyújthatja be az elhunyt bevallását. Az elhunyt személy adóját a lakóhelye szerint illetékes adóigazgatóság határozattal állapítja meg.

A törvény nem tartalmaz arra vonatkozóan kötelező előírást, hogy a hozzátartozók mennyi időn belül kötelesek a bejelentést megtenni, de érdekük fűződhet ahhoz, hogy a hagyatéki terhek, esetleges adótúlfizetés összegét minél előbb megismerjék, így indokoltá válhat az elhunyt adójának soron kívüli megállapítását kérniük.

Az elhalálozás tényét az adóhatóság honlapjáról letölthető nyomtatványon (http://nav.gov.hu/data/cms18664/elhunyt_iratminta.pdf) – melynek alkalmazása nem kötelező – vagy formai követelmények nélküli levélben kell bejelenteni. Az adatlap az elhunyt magánszemély túlélő házastársa, örököse által nyújtható be a hagyatéki tárgyalás lezárását követően.

Az adó-megállapítás feltétele, hogy az adó-megállapításához szükséges adatok, az igazolások, iratok az adóhatóság rendelkezésére álljanak. A gyorsabb ügyintézés érdekében célszerű az adóhatóság által ajánlott nyomtatványt beküldeni, melynek kitöltési útmutatója részletesen tartalmazza az adatlaphoz csatolandó dokumentumokat, iratokat.

3.2. Bevallás pótlása

Abban az esetben, ha az adózó önhibáján kívül, valamilyen ok miatt nem tudta határidőben benyújtania bevallását, az akadályoztatás megszűnését követő 15 napon belül – a késelem igazolásával egyidejűleg –, az eredeti nyomtatvány kitöltésével pótolhatja a mulasztását. Az igazolási kérelmet a bevallás pótlásával együtt kell benyújtani.

Amennyiben a magánszemélynek önhibáján kívül nem állnak rendelkezésre azok az iratok és igazolások, melyek a bevallás határidőben történő benyújtásához szükségesek, úgy erről május 20-áig bejelentést kell tennie az adóhatóságnak.¹⁷

Ebben az esetben a bevallás évének november 20-áig a késelem miatt mulasztási bírság nem szabható ki.¹⁸ Amint az akadályoztatás oka megszűnik, a bevallást az igazolási kérelemmel együtt kell pótolni.

A bevallás késedelmes teljesítése azonban megfosztja az adózót attól a jogától, hogy a személyi jövedelemadó 1-1 százalékaról érvényes nyilatkozatot tegyen, valamint nincs lehetősége a pótlékmentes részletfizetési lehetőséget kérni az adóhatóságtól (nem lehet érvényes az erre vonatkozó nyilatkozata).

3.3. Önellenőrzést érintő változás

Az Art. 2014.január 1-től hatályos szabályozása lehetőséget teremt arra, hogy a személyi jövedelemadó bevallás az adó-bevallás benyújtására előírt határidő előtt is helyesbíthető legyen önellenőrzéssel. Ezzel összefüggésben kimondja a jogszabály azt, hogy a helyesbített adó az általános szabályok szerint válik esedékessé.

Mindez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amennyiben például az adózónak az önellenőrzés során befizetendő adója keletkezik, úgy azt 2014. május 20-áig még pótlékmentesen fizetheti meg.¹⁹

DR. SÜTŐ ZSUZSANNA

¹⁶) Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 131.§

¹⁷) Art. 31.§ (4) bekezdés

¹⁸) Art. 172. § (20) bekezdés

¹⁹) Art.. 51.§ (1a) bekezdés

Kreditpontos rendezvények,
konferenciák, klubok, könyvviteli továbbképzés,
adóügyi szakkönyvek, letölthető anyagok, stb.

www.kompkonzult.hu